

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 25
marec 2015
cena 0,90 EUR

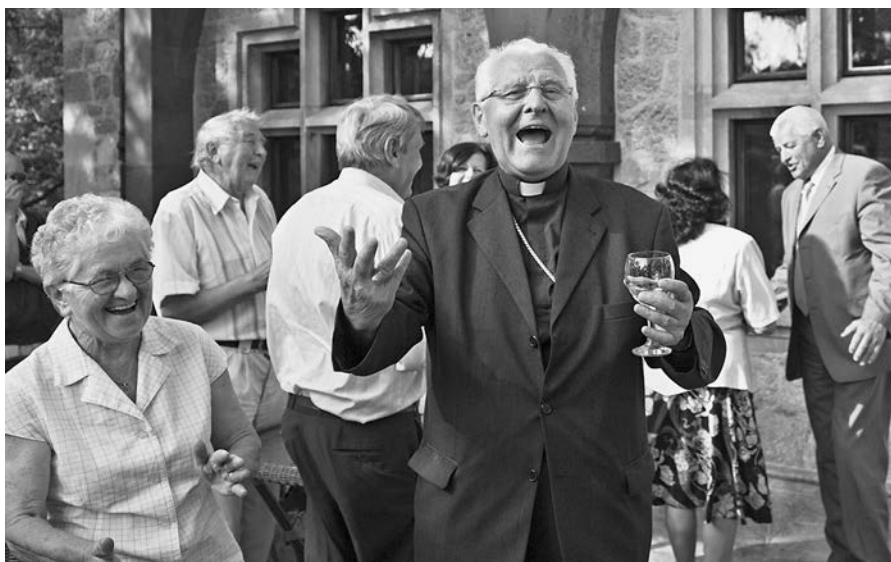
3

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Zo seabavedomého muža urobili trosku

NÁŠ ROZHOVOR

Hedviga Slivková je predsedníčkou regionálnej pobočky trenčianskej organizácie PV ZPKO za okresy - Považská Bystrica, Ilava, Púchov. Má 78 rokov. V protikomunistickom odboji sa aktívne angažuje od založenia spoločnej organizácie pre všetky tri okresy so sídlom v Ilave. V procese proti Pavlovi Gregorovi, odsúdenému na trest smrti, ktorý podľa rozsudku súdu, citujem: „presvedčiac sa o sile a víťazstve robotníckej triedy vo februári 1948 uvažoval o zapojení sa do protištátnej činnosti ako nepriateľ komunizmu, ako nepriateľ robotníckej triedy a pokroku vôbec,“ bol odsúdený aj otec Hedvigy, Štefan Bratina a jej brat František Bratina. Preto, že otec „po dobu niekoľko dní agentovi CIC Pavlovi Gregorovi vo svojom byte v Košeckom Malom Podhradí“ poskytol prístrešie a stravu.

O dobrú náladu sa pri rozlúčke zo sympózia v Smoleniciach postaral emeritný arcibiskup Ján Sokol. Hedviga Slivková na obr. vľavo.

Štátny súd v Bratislave v roku 1952 emigranta Gregora považoval za špióna a odsúdil ho za trestný čin vyzvedačstva na trest smrti. Váš otec bol odsúdený za pomoc trestnému činu vyzvedačstva a brat za neoznámenie trestného činu. Čo si dnes o tom myslíte?

V rodine nás bolo 12 detí.

Foto Vlastimil Morávek
Najmladší brat zomrel pár dní po narodení a tretí brat v poradí padol v druhej svetovej vojne ako 22-ročný. Žili sme si pokojne. Mali sme osem hektárov pôdy, takže každé z detí malo svoje povinnosti na gazdovstve. Od pasenia husí, kráv, až po poľnohospodárske práce.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
**Marec – symbol
našej
štátnosti** 2
**Stanoviská
PV ZPKO** 3

Eva Zelenayová
**Mediálna
manipulácia slávi
úspech** 3
**Krátka pamäť
Krajnej Bystrej** 4

Ján Košiar
**Bratislavský Veľký
piatok v Ríme** 5
Ivan Mrva
**Štrnásty marec,
DEŇ radosti i žiaľu** 6

Viliam Jablonický
**Slovenské KORENE majú
25 rokov** 9
Milan Jančovič
**Spomienky na utrpenie
otca a rodiny** 12-13

Marec – symbol našej štátnosti

Mesiac marec už bude navždy symbolicky spojený so slovenskou samostatnosťou. Tí, ktorí zo začiatku boli nerozhodní, či dokonca dodnes sa nezmierili s tým, že už nie sú cudzí poskokovia, čo je, uznáte, dosť čudný postoj, zvykli zľahčovať samostatnosť tým, že veď sa o ňu ani nebojovalo, či neprelievala sa krv. Miestami má človek dojem, ako keby týmto ľuďom nejaké to vraždenie aj chýbalo. V týchto riadkoch sa sústredím na druhú Slovenskú republiku, ktorá by bez marca 1939 nebola mysliteľná.

Naši členovia si určite ešte pamätajú na ten úžasný zdvih slovenskej spoločnosti po roku 1989, ako to priam vrelo, na tie stanoviská a články spisovateľov a mysliteľov, ktoré podnecovali kroky k samostatnosti, na tie desiatky letákov a časopisov, ktoré vznikali ako huby po daždi, napriek tomu, že peniaze si komunisti ponechali vo svojich rukách. Iste si pamätáme aj na to, čo hovorila „ulica“, keď na stretnutia čechoslovakistov pod symbol českej nadvlády nad Slovenskom chodili desiatky ľudí a na manifestácie za slovenské národné záujmy desaťtisíce. Aj na Dubčeka, ktorý sa vtedy tešil veľkej popularite. No na zhromaždení 27. októbra 1990 v jeho rodisku Uhrovci ho niekoľkotisícový dav vypískal a keď začal obhajovať federáciu, ani mu nedovolil dokončiť prejav.

Lenže na čo sa pri spomienkach na tie horúce dni rado zabúda je, že tu neboli iba časopisy a tribúny, ale aj väznice. Komunistický teror začínal v druhej polovici 40. a v 50. rokoch tým, že sa prenasledovali hlavne slovenskí vlastenci, ktorých českí nacionalisti, vzorne slúžiaci Stalinovi, nazvali „rozbíjačmi republiky“ a „separatistami“. A neboli to len dlhoročné tresty v neľudských podmienkach či úmrtia na následky z boľševických koncentrákov. Boli aj esenbácke guľky do tyla v noci niekde pod lesom, dobitia na smrť pri výsluchu a hlavne – popravy.

Azda najznámejšia je trojica Albert Púčík, Anton Tunga a Eduard Tesár, ktorých v roku 1951 popravili za ideu slovenskej samostatnosti a odmietanie československého komunistického režimu. (V tomto procese Ľ. Gálik dostal doživotie, P. Cintavý 30 rokov.) Ďalší popravení členovia Bielej légie boli v roku 1952 z východného Slovenska (Ján Rešetko, František Bodnár, Bohumil Gruber a Michal Mihók). V roku 1955 boli „odhalené a zneškodnené“ tri veľké „protištátné“ skupiny v Bratislavskom kraji, ktoré sa usilovali o samostatnosť. A takto by sme mohli pokračovať

ešte dlho. K tomu treba prirátať, že veľa trestov bolo síce udelených za zdanlivo iné činy – „špionáž“, „sabotáž“, „nepriateľská propaganda“, „falšovanie“ a pod., no často tým hlavným motívom bolo zlikvidovať akékoľvek snahu o slovenskú samostatnosť. A určite netreba zabúdať ani na „buržoáznych nacionalistov“, z ktorých mnohí tiež skončili slučkou kata.

Takže nech sa súčasný režim niekomu páči a niekomu nie, netreba to miešať s faktom samostatnosti. Práve teraz sa už nesmieme nechať znechutiť. Veď každý, kto nadáva na režim, nadáva nepriamo na vlastnú neschopnosť. Radšej nech priloží ruky k dielu. Veď až teraz je len na nás, ako si demokraticky vieme vybojovať lepšie politické podmienky. A tento boj treba bojovať každý deň, k čomu patrí priam povinne sa zúčastňovať na každých voľbách či na referende, aby sme pomohli Slovensko nasmerovať do správnych koľají. Lebo treba mať na pamäti, že aj táto druhá Slovenská republika je posvätená krvou slovenských mučeníkov a neľudským utrpením tisícok politických väzňov.

Ján Litecký Šveda,
predseda pobočky PV ZPKO Bratislava

Ján Litecký Šveda (vpravo) si má čo povedať s aktívnym dopisovateľom Svedectva Mikulášom Tóthom, členom pobočky PV ZPKO v Trebišove.

Foto Vlastimil Morávek

Stanovisko

Vzhľadom na to, že v médiách sú publikované vyjadrenia Ústavu pamäti národa, podľa ktorých „zástupcovia PV ZPKO v Správnej rade ÚPN sú proti návrhom predsedu Správnej rady ÚPN“, dávame nasledovné stanovisko:

Ako členovia Správnej rady ÚPN postupujeme podľa platných stanov a organizačného poriadku ÚPN. Pokiaľ ide o návrhy, ktoré by boli v rozpore so stanovami alebo organizačným poriadkom ÚPN, nemôžeme ani stanovy, ani organizačný poriadok porušovať.

Poznamenávame, že rovnako konajú aj ostatní členovia Správnej rady ÚPN.

Arpád Tarnóczy
Anton Malacký
členovia Správnej rady ÚPN

Stanovisko PV ZPKO k škandálnemu programu RTVS Vážená Rada RTVS!

Ako zástupcovia najstaršej a najväčšej organizácie politických väzňov na Slovensku musíme vyjadriť svoj zásadný protest proti televíznej relácii Večera s Havranom, v ktorej moderátor Michal Havran dlhodobo propagandisticky znevažuje prakticky všetky kresťanské a vlastenecké hodnoty, za ktoré si naši členovia odsedeli dlhé desaťročia v komunistických žalároch a koncentrákoch a mnohí boli aj popravení. Zároveň musíme upozorniť, že RTVS je verejnoprávna organizácia a nemôže takto brutálne pošliapávať základné demokratické práva svojich koncesionárov. Jednostranné, dogmatické a demagogické názory prezentované pánom Havranom a ním pozvanými hosťami sú väčšinovou demokratickou verejnosťou vnímané ako extrémistické, ktoré iba šíria nevráživosť a nenávisť.

Preto žiadame túto reláciu nahradiť inou, ktorá bude v súlade s názorovým zakotvením a právom demokratickej vyspelej spoločnosti, bude sa zaoberať skutočnými problémami, ktoré trápia našu spoločnosť a neoživovať marxisticko-leninské ideály, proti ktorým sme riskovali svoje zdravie, slobodu a život.

Predsedníctvo PV ZPKO
Bratislava 6. februára 2015

List bol zaslaný na vedomie generálnemu riaditeľovi RTVS Václavovi Mikovi

Mediálna manipulácia slávi úspech

Treba úprimne priznať, že na kresťanskom Slovensku sa očakávala vyššia účasť v referende, než deväťstotisíc ľudí. Preto, lebo pre kresťanov je rodina posvätná. Čo mohlo spôsobiť, že nešli do referenda? V katolíckych chrámoch sa čítal pastiersky list biskupov Slovenska, ktorý priam vyzýval k účasti na referende. Dokonca nezabrala ani typicky slovenská črta – solidarita s prenasledovanými. Ukázalo sa to najmä vtedy, keď RTVS nedovolila odvysielať sv. omšu, pokiaľ z nej nevynechajú časť homílie, v ktorej kňaz poukazoval na prípad odoberania detí v Nórsku. Reálny, aký sa stal nielen ruskej matke, ale aj matke zo susedného Česka. K prípadu sa vyjadril i český prezident a odsúdil túto prax.

Nepochopiteľná bola i reakcia predajní Sv. Vojtecha a Lúč, ktoré podľa referendových aktivistov odmietli vystaviť plagát vyzývajúci občanov k referendu. Nemožno obísť ani

fakt, že známy politický väzeň a filantrop Anton Srholec vydal vyjadrenie proti účasti na referende. Pridali sa aj ďalší kňazi, aj keď ich nebolo veľa, no dostali nebyvalý priestor v médiách.

SLOVO SVEDECTVA

Agresívnym spôsobom sa k referendu vyjadrila europoslankyňa Monika Flašíková Beňová. Argumentovala ústavou, ktorá sa podľa nej neviaže na nijakú ideológiu či náboženstvo. Prečo sa potom zasadzuje za práva LGBTI skupín, založené na ideológii rodovej rovnosti? Keď ide o homosexuálov ideológia neprekáža?

Príznačným pre RTVS je, že pracuje s ľuďmi, ktorí sú odporcami Katolíckej cirkvi. Či už je to Štefan Hríb, ktorý donedávna mal svoju reláciu Pod lampou, alebo Michal Havran s jeho diskusnou reláciou Večera s Havranom. Vulgárne bilbordy v Košiciach a trička s rovnakým obsahom, aké mal oblečené predseda SaS Sulík počas referendum noci, mali rovnaký

rukopis ako názov relácie Večera s Havranom. Žeby náhoda? Preto neprekvapilo, že v prvej diskusnej relácii RTVS, ktorá hodnotila výsledky referenda, sa za Katolícku cirkev vyjadroval F. Mikloško, známy svojou zaujatou voči katolíckej hierarchii.

Srholec, F. Mikloško a Bezák sú známi rebeli v cirkvi. Srholec sa preslávil výrokom, že cirkev je posledná bašta totality, Bezák požiadavkou na demokratizáciu a liberalizáciu cirkvi a F. Mikloško absolútnou podporou Bezáka, hoci o jeho odvolaní rozhodol pápež. Ako teda majú veriaci vnímať na jednej strane takmer mučeníka cirkvi a na druhej jej kritika, alebo prístup cirkvi k svojmu biskupovi, keď sa za neho zasadzujú laické authority? Authority, ktoré zaplňajú obrazovky bez akejkoľvek oponentúry. Hovorí sa tomu mediálna manipulácia. Výsledok referenda je teda úspechom médií. Taký chceli mať. Ale nie kvôli občanom Slovenska. **Eva Zalenayová**
šéfredaktorka

Podmienky z Moskvy

2.

Obsah tajného dokumentu, ktorý bol údajne prečítaný členom československej delegácie pri jednaniach v Moskve, pred podpísaním komuniké. Tento dokument obsahuje 17 bodov, ukladá stranickému a štátnemu vedeniu ČSSR tieto najdôležitejšie podmienky:

1. Kontrolu tlače bude vykonávať komunistická strana a nie vláda
2. Vyhodenie všetkých zahraničných spravodajcov, ktorí sa v posledných dňoch obavľali angažovali
3. Vylúčiť všetkých československých novinárov, ktorí sa v posledných kritických dňoch postavili proti Sovietskemu zväzu
4. Zavedenie listovej a telefónnej cenzúry
5. Menovanie nových predsedov zväzu novinárov a zväzu spisovateľov
6. Politické rozhodnutia bude prijímať len strana a nie vláda
7. Protisovietski politickí činitelia musia byť stíhaní
8. KSS nesmie vystupovať samostatne
9. Tesnejšie spojiť ČSSR a RVHP
10. Vylúčenie všetkých ministrov, ktorí sa v posledných dňoch zdržovali v Juhoslávii, zvlášť ministra Hájka a námestníka ministerského predsedu Šika
11. Zákaz slobodného výjazdu z ČSSR bez povolenia
12. Zákaz separátnych jednaní s Juhosláviou a Rumunskom
13. Návštevy západných novinárov, umelcov, vedcov budú povolené len v obmedzenom rozsahu, podobne ako je tomu v NDR
14. Vyhodenie vedúceho obchodného zastúpenia MSR v Prahe
15. Povinnosť podieľať sa na zásobovaní jednotiek varšavského paktu, umiestnených v ČSSR v rozsahu, ktorý bude stanovený neskoršie
16. Odmietnuť všetky úvery zo Západu
17. Zavedenie vízových povinností pre všetkých návštevníkov zo Západu obdobne ako v NDR

Podmienky z Moskvy

Zdroj: Archív Pro fratibus Koblenz

94

Soudobé dějiny 1/93

Уважаемый Леонид Ильич!

с сознанием полной ответственности за наше решение обращаемся к Вам со следующим нашим заявлением.

Наш по существу здоровый послеплановский демократический процесс, исправление ошибок и недостатков прошлого, и общее политическое руководство обществом постепенно вырывается из рук центрального комитета партии. Печать, радио и телевидение, которые практически находятся в руках правых сил, настолько повлияли на общественное мнение, что в политической жизни страны сейчас без сопротивления общественности начинают принимать участие элементы враждебной партии. Они развивают волну национализма и шовинизма, вызывают антикоммунистический и антисоветский психоз.

Наш коллектив – руководство партии – совершил ряд ошибок. Мы не смогли правильно защитить и провести в жизнь марксистско-ленинские нормы партийной жизни, и прежде всего принципы демократического централизма. Руководство партии уже не способно в дальнейшем успешно защищаться перед атаками на социализм, не способно организовать против правых сил ни идеологического, ни политического отпора. Само существо социализма в нашей стране стоит под угрозой.

Политические средства и средства государственной мощи в нашей стране в настоящее время уже в значительной степени парализованы. Правые силы создали благоприятные условия для контрреволюционного переворота.

В такой тяжелой обстановке обращаемся к вам, советские коммунисты, руководящие представители КПСС и СССР с просьбой оказать нам действенную поддержку и помощь всеми средствами, которые у вас имеются! Только с вашей помощью, можно вырвать ЧССР из грозящей опасности контрреволюции!

Мы сознаем, что для КПСС и СССР этот последний шаг для защиты социализма в ЧССР бы не был легким.

Поэтому мы будем изо всех своих сил бороться собственными средствами. Но в случае, если бы наши силы и возможности были исчерпаны или если бы не принесли положительных результатов, то считайте это наше заявление за настоятельную просьбу и требование ваших действий и все-сторонней помощи.

В связи со сложностью и опасностью развития обстановки в нашей стране, просим вас о максимальном засекречивании этого нашего заявления, по этой причине пишем его прямо лично для Вас на русском языке!

Indra – Kolder Drahomír – Kapek – Švestka – V. Bifak

Archív Komise 68 – Originál strojopisu v ruském jazyce (česká verze není k dispozici), 2 s. Originál dokumentu je uložen v Archivu politbyra KSČ, št. v Kremli.

Krátka pamäť Krajnej Bystrej

S hlbokým rozhorčením a smútkom sme vzali na vedomie medializovanú správu, že rodná obec Vasiľa Biľaka Krajná Bystrá v okrese Svidník, svojmu rodákovi v sobotu 21. februára 2015 odhalila pomník. Udelila mu aj čestné občianstvo. Stalo sa tak len niečo vyše roka po jeho smrti. Biľak bol dlhoročný vysoký komunistický funkcionár, zomrel v Bratislave 6. februára 2014 prirodzenou smrťou. Za svoje zločiny, ktoré spáchal ako ideologický tajomník zločineckej organizácie KSČ, nebol nikdy potrestaný nijakým svetským súdom. To len potvrdzuje hypotézu, že cena za nežnú revolúciu a slobodu v roku 1989 bola beztrietnosť pre tých, ktorí organizovali život našej spoločnosti po roku 1945 popra-

vovaním, zatváraním i ďalším prenasledovaním ináč zmýšľajúcich ľudí.

Politickí väzni Zväzu protikomunistického odboja ostro protestujú proti takejto glorifikácii komunistického zločinca a sú hlboko znepokojení, že 25 rokov po konci jednej krutej éry, totalite vlády KSČ, sa stavajú pamätníky vysokým funkcionárom tejto zločineckej organizácie.

Vasiľ Biľak ostáva v našej histórii ako jeden zo signatárov pozývacieho listu, ktorý bol bezprostredným podnetom k vojenskej invázii do vtedajšieho Česko-Slovenska. List bol adresovaný osobne L. I. Brežnevovi, a ten zariadil všetko ostatné. Žili sme vtedy a pamätáme. Bol to akt vlastizrady.

Pozývaci list z augusta 1968 i ná-

sledné Moskovské protokoly v našich dejinách vydávajú jasné svedectvo. Kto za komunistov trpel a kto toto utrpenie spôsoboval. Žiaľ, Biľak patri k tým druhým.

Pomník Vasiľovi Biľakovi je výsmechom obetí komunistického režimu, nehovoriac už o tých, ktorí priamo zahynuli 21. augusta 1968 a v nasledujúcich dňoch. Učia sa ich mená naši vnuci v škole?

De mortis nil nisi bene. O mŕtvych len dobre, hovorí už staré latinské príslovie. My, ako politickí väzni a svedkovia Biľakovej éry, dodávame: Et veritas – A PRAVDU.

**Politickí väzni
Zväz protikomunistického
odboja III. odboj**

Bratislavský Veľký piatok v Ríme

Bratislavský Veľký piatok v roku 1988 bol významným medzníkom v histórii slovenskej Katolíckej cirkvi v jej zápase za slobodu. Od tejto historickej udalosti už uplynulo 27 rokov. Bola to predzvesť lepších čias v živote slovenského národa i Cirkvi, ktoré sme prežívali v poslednej dekáde 20. storočia. Žiaľ, tie lepšie časy sú už za nami, aj eufória z novembra 1989 i z januára 1993. Dnes, v roku 2015, v Európe čelíme neomarxistickému genderizmu, ale aspoň si ešte môžeme zaspomínať.

V roku 1988 som žil v Ríme. Patril som medzi tých, ktorým sa pošťastilo žiť na druhej strane železnej opony a čo sa deje doma, sme v rámci vtedajších možností starostlivo sledovali. Zdrojom verejných informácií boli najmä rádiá *Vatikán*, *Slobodná Európa* a *Hlas Ameriky*. Oni boli síce nasmerované na Slovensko, ale *Hlas Ameriky* sa dal chytiť aj v Ríme. Pravidelné príspevky otca Antona Hlinku SDB (1926-2011) sme dostávali, síce s oneskorením, aj papierovou poštou. Tak vlastne sme vedeli, že v Bratislave sa na 25. marca 1988 chystá sviečková manifestácia za náboženskú slobodu.

Mnohí Slováci žijúci na Západe v rozličných krajinách sa poznali práve vďaka Rímu. Lebo tam bol (a stále je) *Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda*, tam žili viacerí slovenskí kňazi, tam sme mali biskupa Pavla Hnilicu SJ i Dominika Hrušovského - biskupa pre Slovákov v zahraničí, ktorý posielal v rámci možností do slovenskej katolíckej diaspory kňazov - misionárov. Po národno-politickej stránke Slovákov v cudzine zjednocoval *Svetový kongres Slovákov*, ktorý založil Štefan B. Roman (1921-1988) a jeden z jeho podpredsedov bol v tom čase slávny slovenský hokejista Marián Šťastný. On prišiel s myšlienkou, že keď už veje vietor perestrojky z Moskvy, že by sme sa mali hýbať aj my, Slováci. A konkrétne manifestáciami na ulici pred veľvyslanectvami ČSSR v cudzine. Štefan B. Roman, žiaľ zomrel dva dni pred týmto významným dňom, 23. marca 1988.

Výzva Mariána Šťastného našla odozvu aj v Ríme, kde sa hlavným organizátorom stal František Kapušňák, vtedy študent teológie na Gregorovej univerzite v Ríme. On mal z nás najlepšie kontakty s domovom. Hoci býval v Ríme, no nevedeli sme kde presne, kto ho však chcel stretnúť a dozvedieť sa, čo je nové, tak ho našiel každú nedeľu o 17. 00 hod. modliť sa v Bazilike Santa Maria Maggiore. Kvôli tejto jeho informovanosti sme ho volali „Ferko veľvyslanec.“ Aj keď neboli maily, od Antona Hlinku z Mníchova mal vždy tie najčerstvejšie správy a tak sme sa dozvedeli o pripravovanej sviečkovej manifestácii v Bratislave. Mal známych všade, aj priateľov v hnutí *Comunione e liberazione* a práve tých pozval, aby prišli v ten deň pred Česko-Slovenské veľvyslanectvo v Ríme. Bola to tá istá budova, v ktorej aj dnes sídli Veľvyslanectvo SR v Taliansku a vo Vatikáne, na ulici Via dei Colli della Farnesina 144.

Stanislav Košč, ďalší priateľ, emigrant, vyrobil aj nejaké letáky, ktoré viseli na nástenkách na viacerých rímskych

univerzitách a pozývali študentov na túto manifestáciu. Nelenže prišli, ale na príslušné úrady túto manifestáciu riadne nahlásili a získali aj všetky potrebné povolenia. Manifestácia bola teda povolená a legálna. Bolo o nej upovedomené aj Č-S veľvyslanectvo. Zišlo sa nás asi 150, presne v tom istom čase ako v Bratislave, teda v piatok 25. marca 1988 o 17.00 hod. Veľvyslanectvo bolo zatvorené, rolety stiahnuté a na našu bezpečnosť dohliadali karabinieri a policajti. „Ferko veľvyslanec“ neskôr získal informáciu, že takúto ochranu si vyžiadalo veľvyslanectvo.

Po krátkom vysvetlení, prečo sme sa zišli, sme rozťahli transparent s požiadavkou náboženskej slobody. Celú našu manifestáciu fotografovali z okien veľvyslanectva a možno tie fotky alebo iná dokumentácia niekde v nejakom archíve aj dodnes sú. Pred každým desiatkom ruženca sme hovorili úmysly, za ktoré sme modlitbu prednášali. Prítomným som po taliansky prečítal aj petíciu moravských katolíkov za náboženskú slobodu, ktorá vtedy bežala najmä na Slovensku. Keď sme sa domodlili, zaspievali sme po taliansky peknú mariánsku pieseň a spolu s našimi priateľmi sme diskutovali o náboženskej situácii na Slovensku. Zhromaždenie sa onedlho pokojne rozišlo. Policajti boli veľmi prekvapení spôsobom, akým sa manifestácia uskutočnila. Večer už svetové agentúry publikovali informácie a zábery z diania v Bratislave. Hlásil o tom aj Vatikánsky rozhlas, *Hlas Ameriky* i *Slobodná Európa*. Boli sme šokovaní terorom, s akým likvidovali síce podstatne väčšiu, ale podobnú manifestáciu, aká bola tá naša v Ríme.

Počasie nebolo celkom priaznivé, aj sme zmokli, našťastie nie od vodných diel, ako naši v Bratislave, ale hrial nás dobrý pocit, že sme dokázali niečo urobiť za našu náboženskú i politickú slobodu. Nevie, či by sa o tom našlo niečo v dobovej tlači, ale Pán Boh určite si všimol, že sme aj my aspoň takto podporili našich bratov a sestry v Bratislave.

Bratislavský Veľký Piatok 25. marca 1988 vošiel do našich dejín ako začiatok konca prenasledovania Katolíckej cirkvi. Ukázalo sa za nášho života, že brány pekelné ju nikdy nepremôžu.

Ján Košiar

Ilustračná snímka archív

Štrnásť marec, DEŇ radosti i žiaľu

V dejinách slovenského národa je 14. marec výnimočným dňom. Od čias Márie Terézie až do roku 1862 naši predkovia v tento deň slávili sviatok sv. Cyrila a Metoda. Až v jubilejnom roku 1863 bol so súhlasom pápeža 14. marec zmenený na 5. júl. Nebyť iniciatívy biskupa Štefana Moysesa a niekoľkých moravských, českých a chorvátskych cirkevných hodnostárov, iste by boli vládne štruktúry v nekonečnom pomykove: Ako si uctiť pamiatku vierozvestcov a vyhnúť sa spomienke na Slovenský štát. Bolo to len náhodou, osudom, alebo vôľou Prozreteľnosti, že práve 14. marca 1939, teda v deň, kedy si naši predkovia pripomínali oboch solúnskych bratov, bola snemom Slovenskej krajiny odsúhlasená naša prvá štátna samostatnosť? Na šesť rokov sa 14. marec stal sviatočným dňom. Posledný krát sa dôstojne oslávil v prítomnosti prezidenta, vlády, predstaviteľov verejného života a diplomatického zboru v roku 1945, žiaľ už za temného dunenia sovietskych kanónov kdesi na východe.

Potom prišli na program iné oslavy, ktoré s našim národom nič spoločné nemali. Štrnásť marec bol vyhlásený za najhnusnejší deň slovenskej histórie a mal byť navždy vymazaný z národnej pamäti. Nebola to náhoda, že po skončení hlavného pojednávania Národného súdu v deň 8. výročia vyhlásenia slovenskej samostatnosti vystúpil hlavný žalobca Anton Rašla a žiadal pre prezidenta Jozefa Tisa a neprítomného ministra zahraničia Ferdinanda Ďurčanského tresty smrti obesením, pre ministra vnútra Alexandra Macha trest smrti zastrelením.

Nebola to náhoda, že v roku

Ivan Mrva

Foto Ladislav Lesay

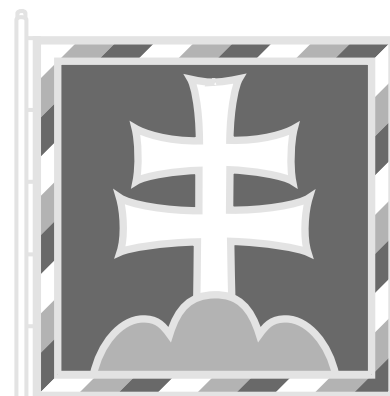
1958, práve na 14. marec, vtedajší minister vnútra Rudolf Barák zvolal do Bratislavy tlačovú konferenciu, na ktorej predviedol objavné dokumenty dokazujúce zločiny niektorých príslušníkov Hlinkovej gardy. Komunistami zrežírovaný proces mal za cieľ udusiť na Slovensku zvyšky ľudáctva, separatizmu, odsúdiť fašizmus, americký imperializmus a aj Katolícku cirkev. Barákom bombasticky predstavené dokumenty na procese akosi chýbali. Nasledovali tresty väzenia aj nespravodlivé popravy a plošné perzekúcie „ľudákov a ich pohrobkov“, ktoré postihli najmenej tri tisíc ľudí. Kto by sa za takejto ľudovodemokratickej slobody odvážil verejne, či len v tichosti pripomenúť si 14. marec?

O desať rokov začalo svitať na lepšie časy. Práve 14. marca 1968 Slovenská národná rada prijala zákon č. 43/1968, podľa ktorého sa Bratislava opäť stala hlavným mestom Slovenska. Začali sa naprávať krivdy napáchané bezohľadným centralizmom a rozbehol sa zápas za obnovu národnej zvrchovanosti, prerušený v polovici roka 1969 nástupom normalizácie.

Druhý polčas pokračoval po dvadsaťročnej prestávke. V prvých rokoch po novembrovom kotrmelci bolo dokonca možné verejne si pripomínať hviezdny deň slovenskej emancipácie, 14. marec 1939. Ale protivníci dali hneď o sebe vedieť a nie hocijakí. Na spomienkovom zhromaždení pri príležitosti 52. výročia vzniku Slovenského štátu 14. marca 1991 sa na Námestí SNP v Bratislave z čista-jasna objavil nepozvaný návštevník - prezident Česko-Slovenska Václav Havel. Členovia jeho mnohopočetnej ochranky hrubo napadli poväčšine postarších účastníkov zhromaždenia. Cieľom tejto pripravenej provokácie bolo vytvoriť pre svetové médiá podľa možnosti čo najzápornejší obraz o slovenskom emancipačnom hnutí.

Odvtedy už uplynulo takmer štvrtstoročie a pamätníci marcových udalostí spred 76 rokov pomaly vymierajú. Súčasné generácie masírované médiami, publicistami a historikmi majú málo odhodlania verejne si pripomenúť 14. marec 1939. Oficiálna štátna doktrína dôsledne obchádza tento dátum, hoci bez šiestich rokov samostatnosti sotva by mohla vzniknúť aj súčasná Slovenská republika.

Ivan Mrva
historik

Štandarda prezidenta SR

Bez 14. marca 1939 by nebol 1. január 1993.

Oreste Tofani, bývalý taliansky poslanec a senátor

Pomôžme zmenám

Nerád konštatujem, že štátny príspevok zo štátneho rozpočtu pre organizáciu PV ZPKO je každý rok menší a nedostačujúci na krytie výdavkov. A nie je ani včas vyplatený a aj po zarátaní iných príjmov organizácie sú výdavky vyššie ako príjmy, čo vytvára stabilne matematickú nerovnosť.

Je preto namieste kritika štátu za jeho legislatívnu neschopnosť finančnej satisfakcie organizácii bývalých politických väzňov z obdobia socializmu i za zmarené úsilie zo strany PV ZPKO riešiť danú ekonomickú disproporciu v prospech svedkov z doby totality KSČ. Iniciatíva politických väzňov často vychádza nazmar pre nezáujem štátu, ale aj národa.

Bolo by slušné, aby politickí väzni mali na svoju činnosť aspoň také prostriedky, ako iné mimovládne neziskové organizácie na Slovensku, medzi ktoré patrí aj PV ZPKO.

Keď ani obce a mestá nedokážu

zo svojich rozpočtov a iným spôsobom pomôcť politickým väzňom, ktorí bývajú na ich teritóriu, svedčí to o charaktere slovenského národa.

V obciach a mestách nie je až tak veľa bývalých politických väzňov komunizmu, aby sa im aj jednotlivo nedala poskytnúť finančná podpora. Na mestských a obecných úradoch existujú tlačivá pre žiadosť o dotáciu z rozpočtu mesta alebo obce podľa všeobecne záväzného nariadenia (VZN), na ktorých je aj kolónka pre osvetu, výchovu, vzdelávanie alebo poskytovanie sociálnej pomoci či na humanitárnu činnosť, ako aj poskytovanie zdravotníckej pomoci a podobne. Schvaľujú to poslanci obecných alebo mestských zastupiteľstiev.

Myslím si, že o túto formu podpory by mohla požiadať ktorákoľvek regionálna pobočka alebo organizácia PV ZPKO. Za pokus to stojí. Aspoň by sa ukázalo, ako si samosprávy miest

a obcí, kde žijú bývalí politickí väzni komunizmu, vážia svojich spoluobčanov. A nedá sa spoliehať na to, že zamestnanci alebo funkcionári v samospráve miest a obcí sami prídu s iniciatívou podporiť žijúcich členov organizácie politických väzňov na Slovensku. Nie sú takto orientovaní ani starostovia obcí a primátori miest. Roztrieštenosť jednej pôvodnej organizácie bývalých politických väzňov komunistického režimu na Slovensku na dve proti sebe stojace frakcie túto skutočnosť ešte znásobuje.

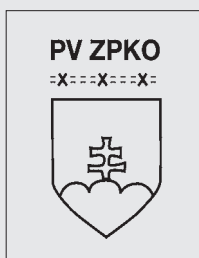
Do VZN miest a obcí môže každý občan Slovenska dať svoj návrh, podnet, ak sa neprieči legislatíve štátu a je v súlade s potrebami života obce alebo mesta. Na Slovensku jestvujú regionálni funkcionári, ktorí podporujú činnosť našich členov a organizácie, ale je ich žiaľostne málo. No netreba iba čakať, že sa to samé od seba zmení.

Mikuláš Tóth

AKTIVITY PREDSEDNÍCTA PV ZPKO

■ **Za účasti podpredsedu KPVS Petra Sandtnera, podpredsedu regionálnej organizácie KPVS Stanislava Páteka, podpredsedu PV ZPKO Antona Malackého a člena Predsedníctva PV ZPKO Ing. Jána Liteckého Švedu sa 13. februára 2015 uskutočnilo rokovanie medzi predstaviteľmi KPVS a PV ZPKO. Rokovanie bolo zvolané na podnet KPVS.**

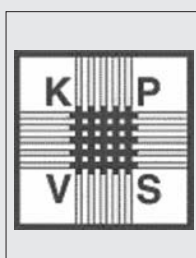
1. Delegáti KPVS tlmočili názory ich organizácie potvrdené snemom KPVS 9. januára 2015 a radou predsedov regionálnych pobočiek, že nechcú zlúčenie všetkých organizácií politicky prenasledovaných osôb na Slovensku, ale v dlhodobej perspektíve iba PV ZPKO a KPVS. Pôvodné snahy o zjednotenie všetkých organizácií vyšli z ÚPN, mal to byť politický príspevok k centrálnym oslavám Dňa boja za slobodu a demokraciu – 17. novembra.

2. Delegáti PV ZPKO akceptovali toto stanovisko, no vyjadrili sa, že definitívne stanovisko k tomuto problému zaujmú až po celoslovenskom sneme PV ZPKO, ktorý sa uskutoční 17. júna 2015 v Žiline.

3. Zástupcovia oboch organizácií sa dohodli na týchto základných východiskách spolupráce:

- ✓ nezvyšovať konflikty medzi organizáciami, neosočovať sa navzájom ani vo vlastných periodikách, ani v stanoviskách pre verejnosť;
- ✓ hľadať možnosti spolupráce a

v prvom rade by sa o to mali usilovať zástupcovia vedení oboch organizácií.

4. Členovia vedení oboch organizácií si vyjasnili základné hodnotové ukotvenie vychádzajúce z toho, za čo boli politickí väzni hlavne prenasledovaní (viera, vlastenectvo, demokratické presvedčenie) a konšatovali, že v tom panuje medzi nimi úplná zhoda. Čiže konflikty vznikajú skôr z osobných animozít na regionálnej úrovni.

5. Pokiaľ budú v ÚPN prebiehať rokovania o legislatívnych a politických záležitostiach, ktoré sú zaujímavé pre obidve organizácie, budú sa navzájom informovať, resp. vybavovať pozvanie aj pre oprávnených delegátov druhej strany.

6. Ďalšie rokovanie o spoločných otázkach (pozri bod č.3) bude približne o mesiac.

Richard Millet

Stratené strážne stanovištia

Nnižný kútiK

Po tragických udalostiach v Paríži, kde islamskí prisťahovalci vystrieľali jednu redakciu, nezaškodí sa pozrieť aj na francúzsku literárnu scénu. Najmä, keď samotný akt teroru sa prakticky zamietol pod koberec a celosvetovo sa rozmazávali iba primitívne karikatúry ľavičarskeho časopisu.

Ako keby ten hlavný výsledok, ktorý stál za reč, bola reklama a následné vylepšenie bankového konta vydavateľov z mimoriadneho predaja tohto škandálneho plátku. Masaker samotný zostal v pozadí, skoro len ako vydarený reklamný ťah, ktorého detaily sa konkurencii neprehrádzajú.

Že ozajstní spisovatelia nikdy nekráčali s davom, najmä nie vtedy, keď im dajú do rúk vopred pripravené propagandistické lístky, si môžeme ukázať na príklade Richarda Milleta (ročník 1953). Do roku 2012 bol súčasťou francúzskeho literárneho milieua, vychádzali mu bez problémov romány či eseje v hlavných literárnych časopisoch. Ešte v roku 1994 dostal za eseje cenu Académie française. No keď sa vzoprel nanucovanej ideológii multikulturalizmu a svoj postoj vyjadril v „Chválospeve na Breivika“ s úmyselne provokačným názvom, vyvolal medzinárodný škandál. Hoci Breivikov čin prirodzene odsúdil, no dovoľil si považovať nad jeho príčinami. A to neokominterna neznáša a neodpúšťa.

Jeho hlavné texty na túto tému, vrátane spomenutej „eklogy“, dalo dokopy nemecké konzervatívne vydavateľstvo Antaios a vydalo v roku 2013 pod názvom „Stratené strážne stanovištia“. Tieto hutne napísané literárne eseje s mimoriadne smutným politickým podtónom je veľmi ťažké predstaviť nejakým opisom. Preto uvediem iba niekoľko ukážok. Nie je to veselé čítanie, ale mali by sme sa k tomu donútiť. Aby sme aj my lepšie vedeli čeliť nebezpečenstvám multikulturalizmu a snahám o totálny rozvrat Slovenska, aby aj u nás onedlho nehoreli celé mestské štvrte. Pretože aj u nás sa nájdú ľavičarski hlupáci, ktorým to chýba a ktorých sú dokonca plné médiá. Ako nedávna masívna kampaň proti referendu.

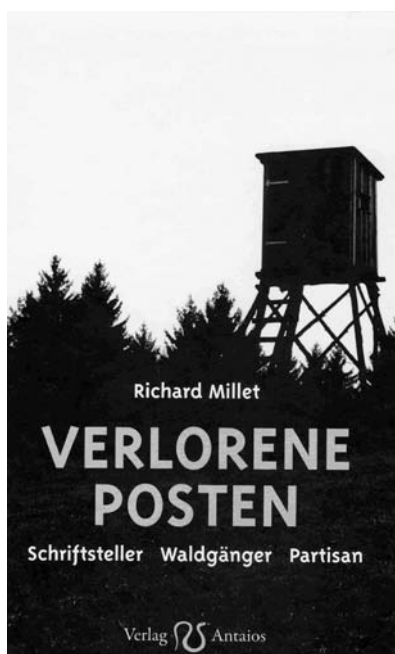
Leitmotívom knihy je situácia ozajstnej literatúry v mimoriadne politicky kontaminovanom období. „Medzi Nobelovými cenami za literatúru pre Grassa (1999) a Le Clézia (2008) sa v priebehu desaťročia odohráva úpadok kultúry, ba jedného sveta: prechod od modusu spytovania sa, kritiky, spomínania, k manichejskému zjednodušovaniu politicky korektného – teda k nemožnosti akejkoľvek

kritiky a k politike nekonečného pokánia (postnacistického, postkoloniálneho, postkresťanského, postliterárneho, posteurópskeho ...).“ Pár spisovateľov, ktorí sa ešte nepoddali dobe, označuje za „... partizánov pravdy vo svete, v ktorom hodnoty a presvedčenia, ku ktorým boli vychovávaní, sa označili za zbytočné a boli znehodnotené, či obrátené vo svoj protiklad.“ „Súčasná spoločnosť spočíva na všeobecnej platnosti jednej lži – totiž, že človek je dobrý a môže byť dokonalý, ale len keď sa oslobodí od svojho etnika, národa, od katolicizmu, bielej rasy, európskej tradície či kompletne od celého Západu.“ „Sociálno-demokratická fikcia, konzumno spoločenský trh otrokov, naštylizovaných podľa poslednej etnicko-etickej módy.“ „V dnešných dňoch sa hlúposť strašne rozmohla, kvantitatívne a kvalitatívne: už sa aj uzákonila.“

„Marxizácia“ Európy je síce neforemné slovo, ale marxizmus je už dávnejšie kultúrne riadený kapitalizmom. Aj tzv. kultúra, symbolicky ľavicová, ideologicky dominantná a napriek tomu úplne bezvýznamná.“ „To čo sa dnes označuje ako literatúra a v širšom zmysle ako kultúra, je len hedonistická tvár nihilizmu, ktorého teroristická páka je antirasizmus.“ „Súčasný antirasizmus nie je nič iné ako hysterické a chladnokrvné vyjadrenie nenávisťi voči inému.“ „Francúzsko je jediná krajina v Európe, kde sa presadil komunistický teror, a to vo forme antirasizmu.“ „Čím ďalej tým viac vidieť „halalizáciu“ literatúry a noví pokryteckí svätoškári trú-

bia hlasné halali proti spisovateľom, ktorí sa snažia pripomenúť, že európska pravda je kresťanská.“ „Máme tu politickú korektnosť americkej výroby, ktorá je to najnebezpečnejšie od čias totalít 20. storočia – absolútne zvrátenie európskych hodnôt.“ „Povedať pravdu je povstalecký čin: nebol by som spisovateľom, keby som klamal alebo mlčal.“ „Máj 1968 je všeobecne uznávaná skratka pre duchovnú a kultúrnu katastrofu, ktorá v antirasizme má svoje teologicko-neurotické vyvrcholenie.“ Na záver pripomínam, že „písať (literatúru) znamená vidieť, počúvať, dýchať, pomenovávať, svedčiť, preniknúť ku skutočnému a všeobecne pozdvihnúť v pôvodnosti štýlu. Ale keď to už zabudla a podriadila sa krasoreči propagandy, skončí literatúra v románe a román skončí pod perami tých, ktorí svoju prostitúciu budú vydávať ako demokratickú pornografiu.“ No keď sa už nikto nenájde, kto by preložil túto knihu, potom si treba aspoň prečítať Dostojevského román „Diabom posadnutí“, z ktorého Millet na konci svojich úvah cituje. Ten svojim prorockým vizionárstvom akoby hrubou ceruzkou dopredu podčiarkol všetko, čo napísal francúzsky spisovateľ o 140(!) rokov neskôr.

Ján Litecký Šveda

Slovenské KORENE majú 25 rokov

V článku Cesta k zvrchovanosti, ktorý akademický maliar a predseda Združenie slovenskej inteligencie Viliam Hornáček zverejnil pred tromi rokmi, možno už ako súčasť dlhšie pripravovaných a očakávaných dokumentárnych knižných spomienok, uvádza závažné okolnosti a pozadie vzniku Spoločnosti slovenskej inteligencie KORENE. Pamätným dátumom je 30. marec 1990, keď pri zdanlivo banálnej ceste do práce sa ho manželka v elektrické spýtala: „Nejdeme sa pozrieť pred SNR“? Jej otázka bola reakciou na medializovanú diskusiu, v ktorej spočiatku českí poslanci Federálneho zhromaždenia v Prahe, nechceli už ani symbolicky priznať v názve štátu plnú rovnoprávnosť Slovákom a Slovensku! Výsledkom pomlčkovej vojny bolo, že v kodifikovanom názve Česko-Slovensko sme mohli veľké S a spojovník používať iba na Slovensku, nie však v medzinárodnom styku!

Kategorický akt nerovnoprávnosti rozhorčil, pobúril, ale aj prebudil takmer celý slovenský národ. A ten demonštrujúc svoju oprávnenú nespokojnosť, ale aj vôľu po okamžitej náprave, začal sa zhromažďovať a protestovať pred starou budovou svojich politických zástupcov, ktorí ešte oprávnené používali historický štúrovsko-hurbanovský názov Slovenská národná rada - SNR.

Hornáček priznáva, že práve tam, na plnom námestí, pred budovou SNR v Bratislave „ako nespokojný príslušník nerovnoprávného národa“ začal svoju verejnú činnosť: „A práve tu – doslova na námestí – vznikli aj KORENE. S priateľmi, ktorých som tam stretol a pozval ich do svojho ateliéru, sme si povedali – stačilo!“

Na pozadí doby sa premietali úvahy a horúčkavé diskusie rodiacej sa ďalšej nádejnej slovenskej jari. Už nestačili stereotypne sa ozývajúce centralistické sľuby z Pražského hradu a parlamentu od nenaplnených dohôd z Clevelendu, Pittsburgu, Košíc a ďal-

ších. Slovákov obviňujúci článok S. Čechovej „Za čo sa nám Slovákom prichodí hanbiť...“ motivovalo Hornáčka k prvému verejnému vystúpeniu. Pod Hviezdoslavovou sochou oslovil zaplnené námestie básňou, radikálnou a nezmieriteľnou odpoveďou: „Stačilo už ohováraní a ponižovaní! Dost' bolo sluhovstva cudzím záujmom! Sme tu a hlásime sa k slobodnému životu ako rovnoprávny národ!“

Vzápätí pokračovali ďalšie zhromaždenia. Spočiatku ich organizovala Štúrova spoločnosť vedená odhodlanými mladíkmi, ale od mája 1990 iniciatívu aj réžiu zhromaždení prebrali „korenári“ spolu s matičiarmi...

Viliam Hornáček

V horúčkavito prebiehajúcich dramatických dňoch, keď sa zásadne rozhodovalo nielen o budúcich osudoch jednotlivcov, národov, štátov a celej strednej a východnej Európy bolo treba chrániť a obhájiť si základné národné, sociálne, kultúrne, politické, ekonomické a štátoprávne požiadavky. Ohrozená bola slovenčina ako štátny jazyk, katastrofálny dopad mali centralistické rozhodnutia o okamžitom

zastavení zbrojárskej výroby. Nezamestnanosť na Slovensku okamžite vyskočila na desať percent. Na pôde formujúcej sa spoločnosti Koreňov už nemohol obstáť „zamrznutý“ program iba rekonštrukcie normalizačnej federácie. Program VPN pod názvom Šanca pre Slovensko očividne zaostával za pohybom európskych emancipujúcich sa národov. Slovenský alternatívny a principiálny program na pôde Koreňov vznikol za pochodu, pričom nebol jediný. Korene postupne iniciovali, presadzovali a spoluorganizovali Celonárodné zhromaždenia, dennodenné siahodlhé diskusie a polemiky, početné vyhlásenia k aktuálnym problémom. Semináre, konferencie, vydávanie kníh. Rozšíril sa koncept pluralitnej spolupráce inteligencie na Slovakia plus. Špecificky sa „obnovila“ SNR ako poradný orgán, uskutočňovali sa stretnutia na Devíne, v Múzeu SNR na Myjave. Každoročne okolo pamätného 19. septembra sa v Múzeu SNR na Myjave odovzdávali do archívu všetky závažné dokumenty. Aby poslúžili minimálne historikom a publicistom, ktorí očividne v poznávaní závažnej úlohy Združenia slovenskej inteligencie v novodobej histórii SR veľmi zaostávajú. Z ojedinelých výnimiek pripomeniem iba reflexnú štúdiu Vincenta Šabíka publikovanú v knihe: Národná kultúra ako rezonančný priestor vydanú v tomto roku. Jedenásteho septembra 1991 na pôde Koreňov vznikla iniciatíva Za zvrchované Slovensko. Definitívne nasmerovala slovenskú spoločnosť na cestu obnovenia štátnej samostatnosti a suverenity, ktorá po prijatí Deklarácie SNR o zvrchovanosti SR a Ústavy SR vyústila do vyhlásenia Slovenskej republiky 1. 1. 1993.

Výpočet osobností, ktoré boli pri tom, je rozsiahly. Ale najťažšia, nepretržitá práca, na modernom formovaní národa a demokratického štátu, pri ktorej inteligencia a všetky generácie nemohli zaháľať, sa iba začala. Nič sme nedostali zadarmo!

Viliam Jablonický

Zo seabavedomého muža urobili trosku

Dokončenie z 1. strany

Rodina bola rímskokatolíckeho vyznania, takže náš život plynul podľa Desatora a cirkevného kalendára. Pravidelne sme chodili na bohoslužby do Hornej Poruby, vzdialenej tri či štyri kilometre. Život sme mali pokojný, na dedine bolo veselo. Vždy v sobotu a v nedeľu sa spievalo a tá veselosť bola číra. Až do roku 1952.

Čo sa vtedy stalo?

V noci som sa zobudila a dom bol plný mužov. V civile, aj v uniformách. Zišla som z postele a s každým z nás, aj keď bol malý, niektorý z tých mužov išiel. Vtedy som už mala 14 rokov. Nejaký pán našiel v dome fotografie a pýtal sa ma, či toho alebo onoho poznám. Bola som rozospatá, vystrašená a v pomýkove. Keď sa to všetko utišilo, ráno traja z rodiny chýbali: otec, brat a sestra.

Takže ich zaistili. Kedy to bolo?

Stalo sa to 30. marca 1952. Ja som to považovala za omyl. Čakala som, že niekto príde, ospravedlní sa a povie, že sa stala chyba. V tom čase som končila základnú školu a dávala som si prihlášku na strednú školu, ale triedna učiteľka mi povedala, že dcéra vlastizradcu nemôže ísť študovať na pedagogickú školu. Vtedy som pochopila, že je to vážne. Vo výklade jedného obchodu boli vyložené uniformy a celé zaopatrenie určené pre baníckych učňov, ktoré by počas trvania učňovskej doby dostali zadarmo. Tak som presviedčala mamu, aby ma dala za učnicu do Ostravských baní. Dostala som sa však na strojársku priemyslovku do Ružomberka.

Ako ten deň prežívala mamka a ostatná rodina?

Všetci sme boli nesmierne zmätení. Mama zostala ticho. Nevedelo sa, čo bude. Nikto nič nehovoril, akoby sa všetci báli na túto tému čo i len pomyslieť. Každý bol v očakávaní, čo bude ďalej. Potom, v júli, bol súd, verejný štátny súd v ŽŤS Dubnica. Všemocná a vševediacca strana a vláda v tejto kauze postavila sedem obvinených ľudí a za povzbudzovania a potlesku zhromaždenej pracujúcej triedy

Rodinná fotografia z prvého sv. prijímania Hedvigy. Foto archív

nadelila štedré tresty - od trestu smrti pre Gregora, ako hlavného vinníka, doživotie pre Nemlahu a ostatným od osem do jedného roka. V odvolacom konaní bol Gregorovi zmenený trest smrti na doživotie a Nemlahovi na sedemnášť rokov. Sestra Ľudmila sa z vyšetrovacej väzby vrátila asi o dva týždne. Nemala ešte 18 rokov a otec povedal, že ak aj by niečo spravila, on je za jej konanie zodpovedný a nemajú ju tam čo držať. Brat sa vrátil po roku, po výkone trestu v Jáchymove. A otec dostal štyri roky. Nejaký čas bol v Ilave, ale väčšinou vo Valdiciach, kde som bola za ním dvakrát na návšteve s mamou i s bratom. Po dva a pol roku sa otec vrátil s dosť podlomeným zdravím. O pobyte nášho otca vo väzení neviem nič. Nikdy som ho o ňom nepočula rozprávať. Nesmel, lebo nad ním bdelo vševidiace a vševediacie oko pracujúcich – STRANA.

Čo rozprávala sestra, keď sa vrátila?

Po zaistení ich odviezli do Žiliny. Čo ona mohla vedieť o tom, že nejaký človek, čo sa vrátil z Nemecka, spal u nás pár dní? Vraj odniesla nejaký odkaz manželke pána Gregora. Nevie však, o čo išlo. Nevedela to ani sestra. Hovorila, že v Žiline na ňu mladí dozorcovia zazerali, vyškierali sa, veď bola mladá, pekná, ale neubližovali jej.

Ibaže potom ešte dlho bola sledovaná.

Rodina sa do problémov dostala kvôli pánovi Gregorovi. Kto to bol?

Pôvodne bol z Podhradia, v Ilave mal malý obchodík, na ktorý sa ešte trochu pamätám. Na neho sa pamätám presne, ako vyzeral. Ilegálne odišiel do Nemecka a vrátil sa vraj preto, aby si odviezol so sebou rodinu, manželku a dve deti. O týchto veciach by skôr vedel hovoriť pán Nemlaha, zakladajúci člen našej organizácie a jej dlhoročný predseda, ktorý bol tiež súdený v tejto kauze. Jeho príbeh je opísaný v knihe Rudolfa Dobiáša, Triedni nepriatelia II.

Za čo otca odsúdili?

Za to, že Gregor u nás tri noci spal a u nás ho aj zaistili. Na súde Gregora obvinili dokonca z prípravy tretej svetovej vojny a iných nezmyslov.

Gregora ste poznali?

Áno, veď pochádzal z našej dediny, kde sa všetci navzájom poznajú a bol birmovným otcom môjmu bratovi.

Prečo u vás nocoval, keď mal v Ilave rodinu?

Určite sa bál, aby neohrozil rodinu a nenarobil nepríjemnosti manželke a deťom. U nich by ho iste hľadali najskôr.

Čo hovoril otec, keď sa vrátil z väzenia?

Nič.

Ako sa správal?

Zo seabavedomého sedliaka ostal úplne utiahnutý, zlomený človek. Bol nesmierne zdeptaný, ponorený do seba. Lebo to, čo by bol chcel povedať, nemohol.

Čo robil po návrate z väzenia?

Pokiaľ mu to zdravie dovolilo, pokračoval v poľnohospodárskych prácach na svojom majetku a všemožne sa staral o obživu rodiny a hlavne o „pracujúcich“, ktorí nemali nikdy dosť a povinné dodávky (kontingenty) sa stále zvyšovali.

Vám nezobrali majetok do družstva?

Súčasťou otcovho trestu bolo aj prepadnutie polovice majetku

v prospech štátu. Pracovať sa na ňom však muselo aj naďalej, aj na tom zoštatnenom. Keď sa po jednoročnom väzení brat František vrátil, všetci, čo sme ostali doma, usilovali sme sa majetok naďalej udržať funkčný (aj ten zoštatnený, veď kto by z neho odovzdával kontingenty). Snažili sme sa plniť aj povinné dodávky. Keď sme ich nevládali plniť, brata súdili a bola z toho pokuta, alebo väzenie. Nám sa v týchto podmienkach celkom rozpadlo hospodárstvo. Zobratie pôdy do družstva bolo pre nás skôr vykúpením. V susednej dedine už bolo dlhšiu dobu družstvo, tak našu obec k nemu pripojili.

Otec vstúpil do družstva?

Nie, najskôr robil na svojom a neskôr už nevládal. Nikdy nebol zamestnaný inak, ako hrdý a sebavedomý roľník. Zomrel v roku 1970, skôr, než v dedine založili JRD v roku 1973.

A priemyslovku ste skončili?

Nie, hoci sa mi tam veľmi páčilo, po dvoch rokoch som sa vrátila domov. Nebolo peňazí, mama sa doma trápila, bola nesmierne zodratá a strhaná, ešte sme boli tri na matku odkázané deti. V roku

1954 som sa teda vrátila a zamestnala som sa v Komunálnych službách. Diaľkovo som vyštudovala ekonomickú školu. Keď som sa vydala, chodili sme domov pomáhať, až do založenia JRD.

V roku 1989 ste sa hneď začali angažovať v spoločnosti politických väzňov. Prečo?

Videla som, aká krivda sa robila. Bola to krivda a veľká. Najhoršie na tom bolo, že aj ľudia akosi zdivočeli. A nielen priamo postihnutí režimom. Napríklad, mali sme odstavčatá, kravy, kone, prišli a zo všetkého polovicu zobrali. Vraj je štátna.

Kto to zobral?

Straníci. Asi mali povolenie, keď brali časť nášho majetku, ale konfiškát si už nechali doma, pre seba (neviem, či štátu niečo platili). Zobrali odstavčatá, veľkého býka, ktorého sme chovali na kontingent. Potom sme sa s odstu-

pom času dozvedeli, že tí, čo nám ho zobrali, si ním splnili povinné dodávky - kontingent. Pamätám si, že keď sme nemali toľko zemiakov, koľko predpisovali povinné dodávky, tak ich otec išiel kúpiť do predajne, zaplatil predajnú cenu, v tom čase 70 – 80 korún za metrák, s dokladom sa preukázal vo výkupe, kde mu vyplatili po 17 korún za metrák. Išlo iba o administratívny prevod, ale strata bola na našej strane.

Takže takéto násilie konali na ľuďoch.

Veľké násilie. Keď vo Veľkom Košeckom Podhradí zakladali družstvo,

Hedviga Slivková s právnickými, vnučkou Mirkou (vpravo), dcérou Beátou (vľavo) a jej manželom Miroslavom

Foto archív rodiny

gazdovia aj niekoľko dní a nocí bývali zavretí na ONV, až kým nepodpisali vstup do družstva. Tam ich držali, presviedčali, zastrášovali. Aj počas súdneho konania miestnosť zaplnila luza, ktorá vykrikovala: „povešať ich, bez súdu“. Nahnali tam ľudí zo zéteesky (ZŤS), veď tam robilo okolo desaťtisíc zamestnancov. Boli nacvičení. A davová psychóza fungovala. Bola tam mama a sestra Terézia. Až neskôr som sa od sestry dozvedela, čo tam tí ľudia robili. A asi práve to bolo to najhoršie - verejné pranierovanie. To si človek ani nevie predstaviť, že niekto bude na neho kričať: „Vešať ich“.

Čo ste si sľubovali od nového režimu?

Myslela som si, že politickí väzni sa lepšie chytia slobody, príležitosti. Že nedovolí, aby hneď každý odpúšťal. Spravodlivé predsia je, že keď niekto

nejakým spôsobom inému ublíži, mal by to nahradiť, zmierniť krivdu. Veď nám, politickým väzňom, sa doteraz nikto ani len neospravedlnil. V začiatkoch sa stala chyba a iniciatívy sa chytili tí, čo tam boli pred zamatovou revolúciou. Paradoxom je, že rehabilitácie politických väzňov vykonávali sudcovia, ktorí ich predtým odsúdili, mnohokrát na dlhoročné tresty.

Vaša pobočka pravidelne organizuje pietne spomienky pri pamätných tabuliach na múre ilavskej väznice a v Zliechove. Je záujem o tieto aktivity?

V Zliechove je pamätná tabuľa venovaná občanom, ktorí počas Katolíckej akcie v roku 1949 bránili kňaza, pretože pri homílii v nedeľu prečítal pastiersky list biskupov, ktorý štátne orgány zakázali. Hoci si občania na túto udalosť ešte živo pamätajú, spomienky sa zúčastňujú väčšinou rodinní príslušníci postihnutých rodín. Ale ani v Ilave, kde sú na múre ilavskej väznice umiestnené tri pamätné tabule, to nie je oveľa lepšie. Občania sa o minulosť nezaujímajú, alebo lepšie povedané, je im ľahostajná.

Aké je vaše poslanstvo budúcim generáciám?

Nebude dobre, pokiaľ sa nebudeme pridržať Desatora. Nemôže byť lepšie, pokiaľ sa menšina aj za cenu podvodov obohacuje, zatiaľ, čo mnohí majú problém užiť vlastnú rodinu, hoci otročia za mizernú odmenu. Myslím, že nás manipuluje niekto z pozadia, kto má záujem na degenerácii a destabilizácii ľudstva, aby ho bolo možné ovládnuť a my poslúchame ako ovce, vedení nami zvolenými predstaviteľmi. Po roku 1993 som sa niekoľkokrát zúčastnila podporných alebo protestných zhromaždení pred NR SR, no so znechutením som zistila, že sa zišlo 200-300 občanov a ešte aj tí sa medzi sebou hádali. Takto sa skutočnej slobody a dôstojného života nedožijeme. Preto to Desatoro.

Eva Zelenayová

Spomienky na utrpenie otca a rodiny

Otec bol funkcionárom HSĽS a po prevrate v roku 1945 bol neustálym terčom pre orgány ľudovej moci. Bývali sme v Orechovom pri Trenčíne blízko železničného mosta a pred jeho vyhodnotením ustupujúcimi Nemcami sme sa museli s rodičmi odtiaľ odsťahovať. Odišli sme do Hornej Súče, kde sme prežili koniec fronty. Z Hornej Súče odvliekli partizáni otca a zaradili ho medzi zajatcov z frontu. Mal šťastie, že v kolóne medzi zajatcami ho spoznali a vyžiadali si ho, už v tom čase ustanovení funkcionári revolučných výborov v Kostolnej pri Trenčíne. Dostal sa do väzenia, kde ho po roku oslobodil Ľudový súd, pretože svedkovia uviedli, že za Slovenského štátu pomáhal ľuďom. Napriek tomu sa otec nedokázal zamestnať.

Boli sme štyria synovia a bez pomoci dobrých ľudí by sme neboli prežili. Patrili medzi nich aj pán Stiglitz-Slávik, vedúci Herbárie v Trenčíne, ktorý bol židovskej národnosti. Neskôr sa otec zamestnal vo vzdialenom Parkane (terajšie Štúrovo) a po nejakom čase aj v trenčianskych Pozemných stavbách. Bol však ustavične pod dozorom ŠtB, ktorá ho žiadala podávať správy o funkcionároch. Otec každého z nich navštívil a upozornil, že je sledovaný. Keďže žiadne informácie nepodával, v budove ŠtB v Trenčíne na Sihoti ho so zviazanými očami bili a mučili. Musel sa s nimi stretávať pri Váhu a dokonca ho vyvážali ďaleko od Trenčína, kde ho po zbití nechali napospas.

V roku 1951 som sa náhodou dostal študovať do Brna na vyššiu stavebnú priemyslovku. O situácii doma som nevedel, lebo matka mi o nej nechcela hovoriť. Veľmi trpela a žila v neustálom strachu. V apríli 1955, bol to Veľký týždeň pred Veľkou nocou, som prišiel domov na prázdniny. Otca som už doma nenašiel, bol zavretý na ŠtB. Keďže otec vedel, že prídem, požiadal eštebákov, že by ma chcel ešte vidieť. Prišli po mňa, matke povedali, že ma privezú späť, čo sa samozrejme nestalo. Na ŠtB ma priviedli do miestnosti, kde v jednom rohu stál otec, mňa postavili do náprotivného

rohu a v zostávajúcich dvoch boli príslušníci ŠtB. Nedovolili nám ani objasniť sa. A to som vtedy ešte nevedel, že mám pred sebou otca s polámanými rebrami, čo mu spôsobili v ten deň, keď ho zavreli. Zaistili ho na pracovisku Pozemných stavieb v Trenčíne, kde pracoval na stavbe ako skladový evident. Tam sa začala otcova krížová cesta končiaca smrťou vo väzení.

Pavel Jančovič – otec. ● Pavlina Jančovičová – matka. Foto archív rodiny

V roku 1955 som bol v maturitnom ročníku a očakával som, že ma k maturite nepustia. Informoval som o tom triedneho učiteľa, ale on ma upokojil, aby som sa nebál, že rozhodujúci je prospech a nič iné. Na Morave neboli takí horlivci, ako na Slovensku. Nakoniec som zmaturoval. Umiestnenku som dostal do Ostravy-Bohumína, kde som aj nastúpil. Ale vzhľadom na to, že matka zostala bez otca, vrátil som sa domov. No mohol som sa zamestnať len ako robotník.

V roku 1956 som narukoval ako nespoľahlivý do PTP. Po ich zrušení sme boli prví, ktorí dostali možnosť zbrane a po 6 mesačnom výcviku v Podolinci, nás prevelili na Ostravsko budovať protivzdušnú obranu Ostravy. Tu som sa už stal „spoľahlivý“, pretože ako stavebný technik som viedol tieto stavby podľa projektovej dokumentácie, ktorá bola prísne tajná. No po návrate z vojenčiny moja spoľahlivosť znovu neplatila.

Otec bol 1. októbra 1955 odsúdený spolu s bratom a skupinou. Otec na doživotie pre trestný čin velezrady, vzvedačstva a proti mieru, ale len preto, že pracujúci ľud mu odpustil najvyšší trest, trest smrti. A brat, v tom čase 26-ročný, dostal 13 rokov. Súd bol samozrejme zinscenovaná fraška,

rozsudky boli vopred pripravené. Prebiehal v závodnom klube Meriny v Trenčíne za účasti publika, členov komunistickej strany a národných výborov okolitých obcí. Matka ani nikto z rodiny nemal prístup. Umožnili nám len účasť pri vynesení rozsudkov. Čakali sme v obklopení príslušníkov ŠtB, ktorí nás vyzvali, že keď niekto prehovorí, vyvedú nás von. Po vynesení rozsudku nám nepovolili stretnúť sa s otcom a bratom. Na druhý deň sme cestovali do Bratislavy, kde sme sa v Justičnom paláci mohli vidieť 10 minút cez drevenú ohradu, mreže a pletivo. Predseda senátu súdruh Brešťanský sa v roku 1968 zo strachu obesil.

Otca potom previezli do Jáchymova. Keďže mal podlomené zdravie, odviezli ho do Prahy na Pankrác. Povoľenie na návštevu dostala iba matka, na desať minút. Odtiaľ otca previezli do Leopoldova, kde driapal perie. Tam ochorel na tuberkulózný zápal miechy. Keď už bol celkom nevládny, previezli ho do väznice v Brne-Bohuniciach, kde po mesiaci celkom ochrnul. Nečudo, keď počas vyšetrovacej väzby ho dávali do ľadu. Potom ho previezli do brnenskej fakultnej nemocnice, kde bolo zriadené väzenské oddelenie. Strážila ich nejaká bacharka, ktorá väzňov psychicky týrала. Otec nám v tomto zdravotnom stave nepísal a my sme nevedeli, či vôbec žije. Matka mu napísala, či sa nemôže aspoň podpísať, pretože listy písal spoluväzeň. Potom prišiel jeden list s ťažkým podpisom, kde mu pomáhal držať ruku spoluväzeň, ktorý písal za neho list. Tento väzeň, ktorý bol neskôr prepustený, nás pozval do Valtíc pri Břeclavi kde býval a matke aj mne všetko porozprával o otcovi aj o prichádzajúcej smrti. Boli sme mu veľmi povďační za jeho svedectvo. Otec zomrel 17. júla 1957 vo väzenskom oddelení fakultnej nemocnice v Brne. Pred smrťou ho operovali civilní lekári, ktorých sme navštívili a tí nám povedali, že žiadali, aby otca prepustili, že je otázkou krátkeho času, kedy zomrie. Nevyhoveli.

Bratia Jančovičovi. Zľava Milan, Marián, Ján (odsúdený s otcom) a Pavol.

Foto archív rodiny

Na pohreb otca bola povolená minimálna účasť. Matke oznámili, že bude pochovaný na štátne trovy, nesmie sa fotografovať a pod. Otca na pohreb priviezli z väzenského oddelenia spolu s malými deťmi, ktoré pravdepodobne zomreli pri pôrode, priamo k jame na ústrednom cintoríne. Truhlu mal s neohobľovaných dosiek, na ktorej bolo otcove meno. Keďže sme otca nesmeli vidieť, nevedeli sme, či v truhle je skutočne on. Svokor najstaršieho brata zariadil jeho prevoz do márnice, kde sa nás pracovníci cintorína spýtali, či naozaj chceme otca vidieť, lebo telo je v takom stave, že by sa niekomu mohlo niečo stať. Samozrejme, že sme ho chceli vidieť. V truhle bol bez šiat, neoholený, zakrytý papierom. Vidieť otca sa nám podarilo len preto, že príslušník ŠtB sa oneskoril. Pochoval ho kňaz, ktorého sme vybavili na poslednú chvíľu. Otec zomrel 58-ročný.

Asi mesiac po pohrebe matku predvolali na Okresný súd v Trenčíne vo veci pohrebu, aby štát vyrovnal pohrebné trovy. Čiže pohreb, cestovné a pod. Štát to vybavil tak, že matke vrátili oblečenie, ktoré mal otec na sebe pri jeho zaistení v Trenčíne a hodinky. To bol teda pohreb na štátne trovy. V roku 1965 sme vybavili otcovu exhumáciu, aby sme ho mohli pochovať doma. Otec bol odsúdený Krajským súdom v Bratislave a odvolacím Najvyšším súdom v Prahe za velezradu, vyzvedačstvo, proti mieru a navyše, ešte na konfiškáciu celého majetku.

Na základe konfiškácie koncom roku 1955 umiestnil do nášho domu Miestny národný výbor v Orechovom poradňu pre matky a deti. V roku 1958 sa oženil brat Marián a ja v roku 1959. Takže v dvoch miestnostiach sme žili všetci spolu s matkou a dve miestnosti slúžili pre poradňu. WC sme mali spoločné, čo z hygienického hľadiska samozrejme nevyhovovalo. Preto som koncom roku 1959 podal žiadosť na Miestny národný výbor o uvoľnenie tejto poradne. Žiadosť zamietli.

V roku 1967 došlo k pričleneniu obce Orechové k Trenčínu a tým aj k zrušeniu Miestneho národného výboru. Predtým však nám ponúkli odkúpiť skonfiškovanú časť domu, čo sme akceptovali a požiadali o zrušenie poradne pre matky a deti v našom dome. Do troch rokov dom uvoľnili.

Otec bol rehabilitovaný Krajským súdom v Bratislave v roku 1991 a 1993.

Aj osud najstaršieho brata Pavla bol strastiplný. Študoval na chemickej fakulte, z ktorej ho vyhodili, keď mu do ukončenia štúdia chýbali tri skúšky. Do troch dní musel narukovať na základnú vojenskú službu. Po jej skončení pracoval v Cementárni Horné Srnie, odkiaľ musel odísť. Zamestnal sa ako robotník na Morave v Cementárni Štramberk. Neskôr požiadaval vedenie Cementárne Horné Srnie, aby sa mohol vrátiť ako robotník. Súhlasili a zamestnali ho v údržbe. Raz sa stalo, že sa pretrhol gumový dopravný pás

a eštecháci ho prišli vyšetrovať zo sabotáže. Neskôr utrpel úraz a pracoval v chemickom laboratóriu. Keďže na gymnáziu sa naučil taliansky, ŠtB ho navádzala na špionáž do Talianska, kde pôsobili niektorí činitelia Slovenskej vlády z rokov 1939-45. Bolo to v čase uväznenia otca a brata, nuž mu sľubovali, že keď bude súhlasiť, prepustia ich.

Brat Marián a ja sme pracovali v Slovenských krmovinárskech závodoch pri výrobe kŕmnych zmesí pre JRD a ŠM ako robotníci. Stalo sa, že vinou zlého technologického postupu pri kŕmení, dostali ošipané hnačku. Samozrejme, že nás prišli príslušníci ŠtB vyšetrovať zo sabotáže, či sme do kŕmnej zmesi niečo nenamiešali.

Pokúšal som sa dostať na Vysokú školu poľnohospodársku do Nitry, ale z kádrových dôvodov ma odmietli. Mám dvoch synov, ktorých sme prihlasovali na náboženstvo. Starší Peter sa preto nedostal na gymnázium, hoci sa učil na vyznamenanie. V 70. rokoch sa našli dobrí ľudia, ktorí mu pomohli. Napokon skončil vysokú školu s červeným diplomom. Keďže nevstúpil do KSS, mohol doživotne pracovať ako referent. Ale v roku 1985 sa nevrátil zo zájazdu do Rakúska a v súčasnosti žije v Nemecku. Keď emigroval, chceli sme ho navštíviť a prehovoriť, aby sa vrátil. Nič sme o jeho pláne nevedeli a s manželkou sme to ťažko znášali. Žiadosť nám zamietli a syna odsúdili za opustenie republiky v neprítomnosti na 8 mesiacov nepodmienečne. Oženil sa, postavil si rodinný dom a dnes je amnestovaný.

Mladší syn Dušan chcel študovať na Vysoké škole dopravnej v Žiline. Zložil prijímacie skúšky, ale nebol prijatý pre veľký počet uchádzačov. No z hodnoverných zdrojov sme sa dozvedeli, že nemohol byť prijatý pre pôvod dedka, ktorého nikdy nepoznal a pre brata, ktorý emigroval.

Bol by som rád, keby sa našiel niekto, kto by zmapoval tragédie mnohých slovenských rodín a vydal knihu, ktorá by bola historickým dokumentom a výstrahou, aby sa takáto doba už nikdy nevrátila.

Milan Jančovič,
najmladší syn

Povraz za statočnosť

Pavla Kalinaja museli na popravis-ko vyniesť ako bezvládneho. Poprava, vykonaná 17. februára 1951, bola pre odsúdeného vykúpením. Pavol Kalinaj sa narodil 14. júla 1915 v Bijacovciach. Otec mu zomrel v 1. svetovej vojne. S vyznamenaním absolvoval poddôstojnícku školu a od roku 1940 pracoval na Hlavnom veliteľstve žandárstva v Bratislave odkiaľ bol prepustený pre podozrenie, že schovával židovských utečencov. Preto ho prenasledovalo gestapo. Zúčastnil sa SNP, oženil sa a mal jedno dieťa. Od roku 1946 až do svojho zatknutia v roku 1949 vykonával kancelársku službu na Miestnom veliteľstve ZNB v Bratislave.

Kalinaj, Jaško a Hajdin sa rozhodli sabotovať akcie Štátnej bezpečnosti

namierené proti cirkvi a jej predstaviteľom. Obžaloba bola postavená na tvrdení, že Pavol Kalinaj nahovoril Bernarda Jaška na krádež ďalekopisov, ktoré prechádzali cez jeho stanicu. Za ich aktívny postoj voči nastupujúcim represiam KSČ proti cirkvi boli odsúdení vo vykonštruovanom súdnom procese.

Členovia regionálnej pobočky PV ZPKO Levoča – Spišská Nová Ves nezabudli na hrdinu a na výročie jeho popravy položili veniec k pamätnej tabuli na Miestnom úrade v Bijacovciach. Za umučeného rodáka bola obetovaná aj sv. omša, ktorú celebroidal vdp. Juraj Adamec. V homílii pripomenul statočnosť a odvahu Kalinaja, ktorý podstúpil mučenícku smrť za vernosť evanjeliu. **Mária Dvorčáková**

A. Malacký v komisii ÚPN

Predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa **Ondrej Krajňák** vymenoval **podpredsedu PV ZPKO Antona Malackého** za člena komisie pre priznávanie postavenia účastníka protikomunistického odboja podľa § 7 zákona č. 219/2006 Zb. o protikomunistickom odboji a pre zvažovanie možnosti využitia § 11 ods. 5 tohto zákona na priznanie postavenia účastníka protikomunistického odboja v odôvodnených prípadoch Ústavom pamäti národa. **(red)**

STALO SA

7. marca 1939 minister zahraničia Chvalkovský informoval nemeckého diplomatického zástupcu v Prahe, že jeho vláda dáva Slovákom na slobodné rozhodnutie, či chcú ostať v Česko-Slovenskom štáte, alebo vyhlásiť samostatnosť Slovenska.

9. marca 1957 zomrel v Leopoldove ako väzeň generál armády SR Jozef Turanec. Národný súd v Bratislave ho odsúdil na trest smrti, ale prezident Beneš mu zmenil rozsudok na 30 rokov väzenia.

11. marca 1939 prezident republiky Hácha vymenoval novú slovenskú vládu na čele s Karolom Sidorom.

11. marca 1960 komunistická polícia zatkla a uväznila tajne vysväteného biskupa, jezuitu Jána Chryzostoma Korca. Odsúdili ho 20. mája „pre velezradu“ na 12 rokov väzenia, stratu občianskych práv a vypovedanie zo Západoslovenského kraja. Väznili ho do 24. februára 1968.

13. marca 1939. Už v noci z 12. na 13. marca dostal Keppler z Berlína príkaz urobiť všetko, aby sa Slovensko osamostatnilo. Preto sa obrátil na zosadeného predsedu vlády Tisu s pozvaním na rozhovor ku kancelárovi Nemecka Hitlerovi. Tiso prvé dve posolstvá odmietol. Ale keď prišiel tretí posol s pozvaním overeným nemeckým konzulom v Bratislave von Druffelom, Tiso sa pobral do Bratislavy a predložil vec na rozhodnutie predsedovi vlády Sidorovi, predsedovi Slovenského snemu Sokolovi a členom predsedníctva HSLS – SSNJ. Zišli sa všetci členovia užšieho predsedníctva HSLS – SSNJ, členovia vlády a predsedníctva Slovenského snemu. Títo ústavní a politickí

predstavitelia Slovenska rozhodli, že Tiso má pozvanie prijať, vypočuť Hitlera, ale každé rozhodnutie rezervovať Snemu Slovenskej krajiny. Vo zvyčajnom monológu Hitler Tisovi oznámil, že sa rozhodol likvidovať „zvyšné Česko“ (Resttschei), ale že jeho záujmy sa končia pri Karpatoch. Ak sa Slovensko rozhodne pre samostatnosť, on je ochotný uznať ho a zaručiť Slovákom ich nezávislosť. Tiso Hitlerovi odpovedal, že ľutuje, ale nie je v stave urobiť nijaké rozhodnutie v tejto veci, lebo to patrí výlučne do kompetencie Slovenského snemu. Rozhovor trval 75 minút.

14. marca 1939 o 9 hodine prišiel Tiso do Bratislavy a hneď zreferoval ústavným a politickým činiteľom, aká je situácia v Berlíne. O 10.57 h Snem Slovenskej krajiny otvoril svoje mimoriadne zasadanie, na ktorom sa zúčastnilo 57 poslancov z celkového počtu 63. Predseda Snemu Martin Sokol vyzval poslancov, aby hlasovali, či sú za samostatný slovenský štát, alebo nie. Všetci prítomní poslanci povstaním odhlasovali utvorenie samostatného slovenského štátu. Po krátkej prestávke predseda Snemu Sokol predložil na schválenie Zákon zo dňa 14. marca 1939 o samostatnom štáte Slovenskom, ktorý právne kodifikoval vyhlásenie samostatnosti a pretvoril Snem Slovenskej krajiny na zákonodarný Snem Slovenského štátu. Potom prikořilo predsedníctvo Snemu k vymenovaniu prvej vlády Slovenského štátu. Tvorili ju: Jozef Tiso, predseda vlády a ministri Vojtech Tuka, Karol Sidor, Ferdinand Ďurčanský, Gejza Fritz, Mikuláš Pružinský a Július Stano.

14. marca 1991 slovenskí národovci v Bratislave verejne manifestovali za samostatnosť Slovenska.

15. marca 1973 zomrel v Mníchove prof. Ferdinand Ďurčanský, minister zahraničných vecí prvej SR, v exile zakladateľ Slovenského oslobodzovacieho výboru, spoluzakladateľ Svetového kongresu Slovákov a jeden z najdôslednejších bojovníkov za obnovenie slovenskej štátnosti.

23. marca 1939 maďarské vojenské jednotky napadli územie Slovenského štátu.

23. marca 1948 Slovenská národná rada schválila nové nariadenie č. 7/1948 o pracovných útvoroch, ktoré sa vlastne stali táborami nútených prác. Prešlo nimi asi 80 tisíc občanov.

24. marca 1946 Štátna bezpečnosť vydala oficiálnu správu, že na Slovensku odhalila niekoľko protištátnych skupín, ktoré udržiavali spojenie so slovenskými emigrantmi v Rakúsku a pracovali za obnovenie slovenského štátu. V tejto súvislosti zaviedli trestné pokračovania proti viacerým slovenským študentom (Š. Chalmovský, A. Kšiňant, J. Bačkor, J. Vicen).

27. marca 1968 slovenskí biskupi Nécsey, Lazík a Pobožný vydali pastiersky list, v ktorom žiadali ukončiť vyradenie katolíkov z verejného života a rešpektovať základné ľudské práva.

27. marca 1991 odišli zo Slovenska posledné jednotky Sovietskej armády.

27. marca 1996 Národná rada SR na návrh poslancu NR SR Arpáda Tarnóczyho schválila zákon č. 125/1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod. Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľujú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

(r)

PRIPOMÍNAME SI

V marci si pripomíname významné životné jubileum týchto našich členov a priaznivcov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

Višňovský František, Stará Ľubovňa

20.3.1975

Záhora Peter, Bziny

3.4.1975

45 rokov

Jakubčák Kamil, Ing., Košice

19.3.1970

65 rokov

Kysučan Zdenek, Nitra

4.3.1950

70 rokov

Nosek Jiří, Bratislava

17.3.1945

Filová Mária, Heľpa

23.3.1945

75 rokov

Petrgalovičová Irena, Žiar nad Hronom

23.3.1940

80 rokov

Drápelová Luba, Bratislava

30.3.1935

Bajtošová Alžbeta, Spišský Štvrtok

13.3.1935

Strašitáková Anna, Šenkvice

29.3.1935

82 rokov

Bílek Ján, Jablonov

27.3.1933

83 rokov

Štefanová Anna, Spišská Nová Ves

9.3.1932

Barta Alexander, Bádice

20.3.1932

Malacký Anton, Šenkvice

3.3.1932

84 rokov

Vinklár Alojz, Bratislava

27.3.1931

Lauko Jozef, Svätý Anton

25.3.1931

Sidorová Mária, Brezno

16.3.1931

85 rokov

Homola Július, Ing., Topoľčianky

15.3.1930

Čuraj Jozef, Svederník

19.3.1930

Kenyres Ján, Ružomberok

29.3.1930

86 rokov

Bahno Cyril, Kremnica

4.3.1929

87 rokov

Fridrich Fritz, Martin Záturčie

4.3.1928

88 rokov

Chlepko Ján, Ružomberok

25.3.1927

Nová Alžbeta, Šípkov

25.3.1927

91 rokov

Vacula Rudolf, Nitra

22.3.1924

92 rokov

Dobišová Mária, Čierny Balog

8.3.1923

Hlavatá Františka, Bratislava

3.3.1923

93 rokov

Tkáč Ladislav, Spišské Vlachy

29.3.1922

94 rokov

Žigová Jozefína, Nové Mesto nad Váhom

27.3.1921

97 rokov

Kramárová Ružena, Bratislava

28.3.1918

98 rokov

Lachová Magdaléna, Trenčín

22.3.1917

Jubilantom srdečne blahozeláme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Horák Viliam, Bánovce nad Bebravou

13 EUR

Sloboda Karol, Trnava

5 EUR

Hrašková Květa, Lutilla

5 EUR

Takáčová Helena, Košice

5 EUR

Hurná Daniela, Bratislava

10 EUR

Dieška Gejza, Rimavská Sobota

5 EUR

Mularčíková Líbuša, Bratislava

10 EUR

Košútová Jana, Bratislava

20 EUR

Gašparovičová Marta, Stupava

20 EUR

Benčať Štefan, Ing., Kozárovce

90 EUR

Mračnová Anastázia, Moravský Sv. Ján

10 EUR

Bañas Štefan, Martin

10 EUR

Kallová Magdaléna, Považská Bystrica

10 EUR

Poldauf Alojz, Ing., Ladomerská Vieska

10 EUR

Ištoňa Marcel, Torysa

5 EUR

Špaková Mária, Levoča

10 EUR

Oláh Jozef, doc. Bratislava

47 EUR

Belas Ladislav, Nitra

10 EUR

Rim.kat. farský úrad Lefantovce

10 EUR

Kolenčíková Agnesa, Tureň

10 EUR

Tabačár Ján, Trenčianske Teplice

5 EUR

Hromádka Marian, Ing., Trnava

10 EUR

Stančík Jozef, Brezno

40 EUR

Zacková Anna, Beluša

10 EUR

Mlynáriková Agáta, Prievidza

10 EUR

Kaščák Bartolomej, JUDr.,

10 EUR

Vranov nad Topľou

40 EUR

Đurica Milan, prof., Bratislava

10 EUR

Špánik Igor, Bratislava

20 EUR

Šilhavá Mária, Bratislava

10 EUR

Žila Miroslav, Bádín

10 EUR

Strapcová Matilda, Dolný Kubín

20 EUR

Štúrik Miroslav, Košecké Rovné

5 EUR

Búriová Gizela, Nová Baňa

10 EUR

Ponechal Ernest, Teplica nad Váhom

3 EUR

Lukáčová Mária, Bardejov

3 EUR

Branišová Mária, Ing., Bratislava

5 EUR

Hlbocká Helena, Boleráz

10 EUR

Kubačková Mária, Bratislava

10 EUR

Mandák Imrich, Bratislava

10 EUR

Bednár Kamil, Trstená

10 EUR

Nemlaha Jozef, Dubnica nad Váhom

10 EUR

Bencová Anna, Malacky

10 EUR

Blažiček Ervín, Malacky

88 EUR

Gajdošová Emília, Hlohovec

10 EUR

Jablonický Štefan, Lakšárska Nová Ves

5 EUR

Šustová Petronela, Piešťany

50 EUR

Gdovin Štefan, Čelovec

10 EUR

Drexlerová Vilma, Zohor

38 EUR

Šebestová Jozefa, Radošovce

2 EUR

Mužila Dominik, Dolný Kubín

5 EUR

Melek Jozef, Námestovo

10 EUR

Frantz Augustín, Ing., Gánovce

10 EUR

Lenčesová Zuzana, Šurany

5 EUR

Danišková Alžbeta, Bratislava

8 EUR

Margetínyová Oľga, Hlohovec

200 EUR

Gallová Mária, Dobrá

15 EUR

Faix Jozef, Svit

10 EUR

Ferenčíková Terézia, Závod

5 EUR

Kašiar Milan, Ilava

15 EUR

Vaľo Vavrínek, Michalovce

5 EUR

Nemec Miro, Ludanice

6 EUR

Kmecová Judita, Poprad

10 EUR

Formánek Ján, Vdp., Bratislava

40 EUR

Bednárová Alžbeta, Cabaj

2 EUR

Švihoriková Jolana, Hájske

15 EUR

Tihlárík Alžbeta, Senica

5 EUR

Kramárová Ružena, Bratislava

10 EUR

Vojtíkevičová Anna, Žilina

20 EUR

Olejník Jozef, Ružomberok

10 EUR

Magurský Vojtech, MUDr., Martin

40 EUR

Kollár Jozef, RNDr., Šaľa

90 EUR

Gažáková Mariana, Nová Dubnica

50 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 81 rokov, 10. februára 2015, zomrela **Mária VACKOVÁ**, dlhoročná členka PV ZPKO pobočky Levoča - Spišská Nová Ves. Posledná rozlúčka sa konala 12. februára v kostole v Katuni a pohrebne obrady na cintoríne jej rodnej obce v Rožkovciach.

† Vo veku nedožitých 87 rokov,

15. januára 2015, zomrela **Helena ŠTURIKOVÁ** z Dubnice nad Váhom, dlhoročná aktívna členka PV ZPKO pobočky Považská Bystrica - Ilava. Posledná rozlúčka sa konala 19. januára 2015 na miestnom cintoríne v Dubnici nad Váhom za účasti zástupcov PV ZPKO Ilava.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obracia na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: 4000128109/3100, špecifický symbol: 1212, alebo sa kontaktujú na tel. číslach 0905 737 790 a 0902 199 429. Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

- 3 -

pomoc k trestnému činu výzvedačstva podľa § 7 ods. 2, § 86 ods. 1 a 2 písm. a/ tr.zák.

V. František Bratina, VI. Anton Zlatoša a VII. Jozef Pa g á č, trestný čin neoznámenia podľa § 165 ods. 1 tr.zák.

o d s u d z u j ú s a

I. obv.Pavol Gregor podľa § 86 ods.3 tr.zák. na trest s m r t i.

II.obv.Jozef Nemlaha podľa § 86 ods. 1 a 2 tr.zák. na d o ť i v o t n ý trest odňatia slobody.

III. Ferdinand Porubčan podľa § 86 ods.1a,2 s použitím § 30 tr.zák. na dobu 8 /osem/ rokov odňatia slobody

X IV. Štefan Bratina podľa § 7 ods.2, § 86 ods.2 a 1 tr.zák. s použitím § 30 tr.zák. na dobu 4 /štych/ rokov odňatia slobody.

V. František Bratina VI.Anton Zlatoša a VII. Jozef Pa g á č podľa § 165 ods. 1 tr.zák. a to :

František Bratina na 1/jeden/ rok odňatia slobody, Anton Zlatoša na 18./osemnásť/ mesiacov odňatia slobody, Jozef Pa g á č na 1/jeden/ rok odňatia slobody, všetci ako na trest hlavný.

X Okrem toho súd ukladá obvineným tieto vedľajšie tresty :

Podľa § 47 tr.zák. súd vyslovuje prepadnutie celého majetku u obvinených Pavla Gregora, Jozefa Nemlahu, Ferdinanda Porubčana a polovičku majetku u obvineného Štefana Bratinu.

Podľa § 48 tr.zák. súd ukladá obvineným tieto peňažné tresty :

obv.Pavlovi G r e g o r o v i, Jozefovi N e m l a h o každému jednému 0.000 /dvadsaťtisíc/ Kčs.

Františkovi B r a t i n o v i, Antonovi Z l a t o š o v i a Jozefovi P a g á č o v i, každému jednému 5.000 /päťtisíc/ Kčs. Tieto vedľajšie tresty v prípade nevymožiteľnosti premenia sa podľa § 49 tr.zák. u Františka Bratinu, Antona Zlatoša a Jozefa Pagáča na 1/jeden/ mesiac odňatia slobody.

Podľa § 45 tr.zák. súd vyslovuje u obv.Pavla Gregora